

**RĂSPUNSUL PORȚII LA NOTA
COLECTIVĂ – de Mihai Eminescu
[22 iulie 1880]**

Fotografie de arhiva. Mihai Eminescu de Nestor Heck – 1884. Basarabia-Bucovina.Info

În „Neue freie Presse” de la 28 iuliu cetim răspunsul la nota colectivă privitoare la cestiunea fruntariei greco-turce pe care ministrul otoman de externe Ab[b]edin Paşa, în numele Porţii, l-a trimis ambasadorilor marilor puteri, în cuprinsul următor:

Exelenţă, subsemnatul, ministru de externe al Majestăţii Sale împăratul otomanilor, a avut onoarea să primească nota pe care i-au adresat-o Exelenţele lor ambasadorii Germaniei, Rusiei, Mării Britanie, Italiei, Francei şi trimisul Austro- Ungariei, la 15 ale lunii curente, asupra rectificaţiunii fruntarielor grece. În această notă Excelenţele lor reamintesc negociaţiunile directe ce s-au încercat de două ori de către plenipotenţiarilor otomani şi heleni spre a aduce o înţelegere în această cestiune. Ei declară că, în faţa acestor încercări nefructuoase, puterile semnătore ale Tratatului din Berlin au crezut de cuviinţă să-şi ofere mediaţiunea lor şi au însărcinat pe reprezentanţii lor, întruniţi la Berlin într-o conferinţă, să stabilească o linie de graniţă între Grecia şi Turcia;

ei au comunicat subsemnatului textul aceluia act, ce a rezumat şi încheiat deliberaţiunile plenipotenţiarilor şi prin care supuneau guvernelor lor traseul ce l-au adoptat unanim, ca ele să aprobe deciziunile lor şi să le comunice părţilor interesate. În fine, Exelenţele lor, în numele guvernului lor, invită pe Înalta Poartă să accepte linia de graniţă fixată în documentul menţionat.

Înalta Poartă a consacrat cea mai serioasă atenţiune esaminării acestei importante comunicaţiuni şi cu cât doreşte mai mult să-şi probeze respectul pentru marile puteri amice ei cu cari a semnat Pacea de la Berlin cu atît mai mult simte necesitatea ca să recomande justei lor aprecieri poziţiunea cea atît dificilă cît şi penibilă în care se află pusă prin invitaţiunea ce i s-a adresat. Înalta Poartă nu se îndoieşte cîtuşi de puţin că puterile, al căror sentiment de dreptate îl cunoaşte bine şi despre care niciodată nu poate bănuşi că ar

avea intențiunea să aducă vrun prejudiciu suveranității sale, vor primi cu bunăvoință observațiunile pe cari subsemnatul este însărcinat a le da Exelențelor lor, drept răspuns la menționata notă.

Semnînd Tratatul de la Berlin, Înalta Poartă nu se aștepta, din cauza dorinței pentru o rectificare a frontierei helene în Epir și Tesalia, să primească de la puterile mijlocitoare o propunere care să aibă de obiect cesiunea unor țări ce aparțin Albaniei, precum și a Tesaliei întregi, adică toată valea lui Peneu, o cesiune prin care se anexează la regatul Greciei un teritoriu ce este aproape jumătate așa de mare cît actuala întindere a regatului. În menționata notă Exelențele lor susțin că puterile au însărcinat pe plenipotențiarii lor, întruniți la Conferința din Berlin, să fixeze o linie conform indicațiunilor generale ale protocolului al 13, care linie să formeze între Grecia și Turcia o bună și tare frontieră defensivă. Însă Înalta Poartă regretă că trebuie să observe că linia de graniță pe care este invitată s-o accepte nu prea îndeplinește aceste condițiuni întru cît o privește pe dînsa. Într-adevăr, nimeni n-ar putea atribui Sublimei Porți ideea sau dorința de a-și întinde teritoriul în socoteala altui stat. Deci o graniță defensivă bună și tare ar trebui să aibă de scop ca să asigure pe Înalta Poartă în contra unor atari aspirațiuni, prejudiciabile ei. Pozițiunile însemnate strategice promise Greciei prin Conferința de la Berlin, ca d.e. cea de la Mețovo, pozițiuni de o valoare militară superioară pentru comunicațiunea cu Albania de Jos, ar espune provinciile limitrofe unor atacuri în contra cărora Poarta ar fi fără apărare. Pe de altă parte, cu privire tocmai la scopul defensiv, înalta Poartă nu-și poate esplica de ce Conferința, în partea Epirului, a adoptat valea lui Kalamas, pe cînd în partea Tesaliei, în loc să urmeze valea lui Peneu, a dus linia de graniță în sus, pîna la piscurile coastelor nordice ale Olimpului. Întru cît privește partea strategică a liniei de graniță propusă de Conferință, Înalta Poartă se mărginește la aceste puține observațiuni.

Considerată din punctul de vedere politic, realizarea proiectului acestei linii de graniță ar avea de urmare mari dificultăți și ar impune Înaltei Porți sacrificii pe cari i-ar fi imposibil să le facă. Într-adevăr, cum i-ar fi posibil să consimță la cesiunea Ianinei, pe care albanezii, cari și ei, după exemplul celorlalte naționalități ale Imperiului, se consideră de o rasă proprie și tot așa de interesată ca și acelea, au privit-o în tot timpul de capitala Albaniei de Jos și la a cărei posesiune, cum se știe, ei țin cu atâta cerbicie? Nu este oare evident că, dacă Înalta Poartă s-ar decide să sacrifice un oraș atât de important în toate privințele, aceasta ar avea de urmare niște complicațiuni serioase, prin cari poate că s-ar compromite exercitarea pacifică a autorității sale în această parte a Turciei europene? Înalta Poartă ar fi oare în stare să, gonească pe albanezi din alte anumite ținuturi și mai ales din Ceamur, care este locuit exclusivmente de albanezi de religie mahomedană? În partea Tesaliei Poarta n-ar sta în fața unor dificultăți mai mici. Acolo se află Larissa, un oraș populat și important, ce este locuit trei din patru părți de musulmani și este înconjurat de o serie de sate și districte musulmane. S-ar putea cere ca, pe cînd puterile creștine ale Europei își arată sollicitudinea față cu un regat creștin, Majestatea Sa Sultanul, care este califul și șeful religiunii musulmane, să meargă așa de departe încît să sacrifice un oraș mare, exclusivmente musulman, nemulțumind astfel nu numai pe locuitorii acestui oraș, cari în momentul acesta imploră protecțiunea Maj[estății] Sale, ci și pe toți musulmanii? În orice caz, dacă Larissa s-ar ceda Greciei locuitorii musulmani ar emigra, cum au făcut odinioară din regatul elen, unde actualmente mai locuiesc numai vro zece familii musulmane în Calcis. În curînd s-ar complecta căderea și ruina unui oraș astăzi populat și înflorit. Aceasta probează că partea politică a rectificării granițelor dintre Grecia și Turcia merită o considerațiune cu totul specială, ceea ce a recunoscut-o deja primul plenipotențiar al Franței, d. Waddington, care în sînul Conferenței a luat inițiativa

acestei propuneri și mai târziu, în calitatea sa de ministru din afară, a venit să recomande celorlalte puteri o linie de graniță prin care se escludea cesiunea către Grecia a ținutului Ceamur. Dacă dînsul a votat pentru această escludere, aceasta a făcut-o fără îndoială în considerațiunea complicațiunilor pe cari avea să le provoace cunoscuta rezistență a albanejilor. Înalta Poartă este îndreptățită a crede că celelalte puteri vor împărtăși acest mod de-a vedea al d-lui Waddington și că niciuna dintr-însele nu va dori anexiunea forțată a unor locuitori musulmani în contra voințelor și mai ales luînd în considerațiune că acei locuitori ar fi destul de tari spre a face din acea anexiune o sorginte de pericole și de turburări.

Subsemnatul, supunînd Exelenței Voastre considerațiunile de mai sus, este împuternicit să declare că Înalta Poartă, cu toate acestea, din preveniență cătră puterile amice, este dispusă a face oarecari concesiuni regatului helen și a se înțelege cu puterile spre a activa o îndreptare satisfăcătoare definitivă în cestiune. Pe de altă parte iarăși, contînd pe sentimentul de echitate al puterilor, cari niciodată n-au necunoscut drepturile de suveranitate ale Porții, dînsa se așteaptă că puterile nu vor recunoaște incontestabilele ei drepturi ca să ia parte la definitiva fixare a liniei de graniță a Greciei cu același titlu de drept cu care a participat la fixarea fruntarielor Serbiei și-a Muntenegrului și că puterile vor aprecia motivele cari pun pe Poartă în necesitate ca să persiste în conservarea Ianinei, Larissei, Mețovei și altor comunități cu o numeroasă poporațiune musulmană. Subsemnatul este însărcinat de guvernul său să exprime Exelenței Voastre speranța că observațiunile cuprinse în această notă-răspuns vor fi luate în considerațiune de guvernul ce reprezintăți și, prin intermediul Exelenței Voastre, să roage pe puterile mijlocitoare ca să binevoiască a împuternici pe reprezentantul său din Constantinopol a se înțelege cu Poarta spre a facilita negocierile atît asupra fixării definitive a liniei de graniță cît și asupra punctelor

secundare și amănunțelor ce sînt legate de această cestiune.

MIHAI EMINESCU

OPERA POLITICA

17 februarie – 31 decembrie 1880

TIMPUL

EDIȚIE CRITICĂ ÎNTEMEIATĂ DE P E R P E S S I C I U S

EDIȚIE CRITICĂ ÎNGRIJITĂ DE MUZEUL LITERATURII ROMÂNE

Coordonator DIMITRIE VATAMANIUC

Editura Academiei RSR, 1985-1989

Vol XI

Mihai-Eminescu.Ro